

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
6. јун 2018. године
Београд

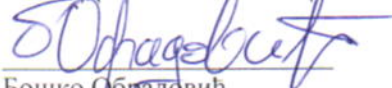
ПРИМЉЕНО: 06. 06. 2018

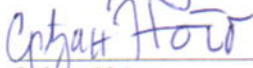
Орг.јед.	Број	Прилог	Вредности
03	02-2181	/18	

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

На основу члана 68, 150. став 1. и 192. став 2. Пословника Народне скупштине подносимо Предлог одлуке о образовању Анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности везаних за нерешавање проблема грађана Републике Србије задужених код пословних банака кредитима индексираним у швајцарским францима, с предлогом да се, сходно члану 167. Пословника Народне скупштине, донесе по хитном поступку.

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

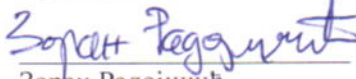

Бошко Обрадовић

Срђан Ного

Марија Гањушевић

др Драган Весовић

мр Иван Костић

Зоран Радојичић

Проф. др Миладин Шеварлић

ПРЕДЛОГ

На основу члана 8. став 1 Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС“, број 9/10) и члана 68. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 20/12 – пречишћени текст), Народна скупштина Републике Србије доноси

ОДЛУКУ

О ОБРАЗОВАЊУ АНКЕТНОГ ОДБОРА РАДИ УТВРЂИВАЊА ЧИЊЕНИЦА И ОКОЛНОСТИ ВЕЗАНИХ ЗА НЕРЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ГРАЂАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗАДУЖЕНИХ КОД ПОСЛОВНИХ БАНАКА КРЕДИТИМА ИНДЕКСИРАНИМ У ШВАЈЦАРСКИМ ФРАНЦИМА

1. Образује се Анкетни одбор ради утврђивања чињеница и околности везаних за нерешавање проблема грађана Републике Србије задужених код пословних банака кредитима индексираним у швајцарским францима (у даљем тексту: Анкетни одбор).
2. Анкетни одбор чине по један народни посланик из сваке посланичке групе у Народној скупштини, кога одреди председник посланичке групе.
Председник посланичке групе одређује народног посланика за члана Анкетног одбора у року од седам дана од дана ступања на снагу ове одлуке.
Анкетни одбор је конституисан и сматраће се да ради у пуном саставу ако више од половине посланичких група које чине скупштинску већину и више од половине посланичких група скупштинске мањине имају своје представнике у Анкетном одбору.
Под посланичким групама скупштинске већине сматрају се посланичке групе које су гласале за избор Владе Републике Србије.
3. Прву седницу Анкетног одбора сазива председник Народне скупштине, у року од седам дана од стицања услова за његово конституисање и рад који се у складу са тачком 2. ове Одлуке сматра радом у пуном саставу.
До избора председника Анкетног одбора првој седници председава најстарији присутни члан одбора.
Анкетни одбор на првој седници бира из својих редова председника и заменика председника Анкетног одбора.
4. Задатак Анкетног одбора је да сагледа чињенице и околности везане за нерешавање проблема грађана Републике Србије задужених код пословних банака кредитима индексираним у швајцарским францима, те с тим у вези утврди следеће:
 - На који тачно начин и на које тачно ризике је Народна банка Србије, упозоравала грађане о кредитима индексираним у валути швајцарског франка?
 - Да ли је Народна банка Србије (у даљем тексту НБС) било када, почев од 2005. па до краја 2008. године, наложила банкама да упознају потенцијалне кориснике кредита са ризицима кредита индексираних у валути швајцарског франка?
 - Да ли је НБС имала одређена упутства или изглед брошуре, којим је прецизирала услове и начин на који банке у Србији треба да потенцијалне кориснике кредита упозоре о ризицима сложеног уговора који је клијентима понуђен као повољан, готов «банкарски

производ»?

- Да ли код корисника кредита, чији кредит је индексан у страниј валути док су примања у домаћој валути, постоји ризик валутне неусклађености и да ли су корисници кредита имали инструменте да тај ризик, било којом доступном техником, хеују?
 - Да ли је НБС као регулатор, наложила банкама да приликом вршења кредитне анализе узму у обзир валутне ризике, а посебно код индексације у валути која није референтна на тржишту Србије, у којој корисник кредита нема изворе прихода или штедњу?
 - Да ли је НБС, пре 2015.године, било када вршила надзор и контролу да ли су пословне банке заиста понудиле корисницима кредита прелазак на евро индекс или конверзију кредита индексаних у страним валутама у динарске кредите?
 - Који су били разлози, мотиви и сврха доношења Одлуке из 2011.године којом се дозвољава само евро индексација, ако се иста не примењује на кредите који су већ у отплати, док су банке већ 2009.године потпуно престале да издају понуде за индексацију било које валуте која није евро?
 - Да ли Стратегија решавања проблематичних кредита има било каква обавезујућа упутства или препоруке пословним банкама, ради довођења у равнотежу нарушене једнакости узајамних давања, или се иста и даље базира само на увођењу личног стечаја и омогућавању правног оквира ради продаје ових пласмана, како би банке очистиле своје билансе?
 - Да ли је НБС у досадашњем раду, а у вези индексације кредита у швајцарском франку, било када, утврдила да је пракса банака била непоштена у погледу информисаности или кредитне анализе?
 - Да ли је било која држава у Европи, осим Србије, одлучила да уђе у поступак јемца за кредите индексане у валути швајцарског франка, кроз "Националну" корпорацију за осигурање стамбених кредита и тиме последице лоших пословних одлука банака стави на терет свим пореским обвезницима?
 - Да ли, са аспекта ризика, банке код ових кредита (имајући у виду да имају у просеку 7 средстава обезбеђења, укључујући хипотеке, често и две хипотеке, а затим и директно јемство државе) који су осигурани код Националне корпорације имају било какве ризике и ако имају, који су то ризици?
5. Анкетни одбор има право да тражи од државних органа и организација податке, исправе и обавештења, као и да узме изјаве од појединаца које су му потребне за извршење задатка. За обављање послова увида и контроле докумената Анкетни одбор може да ангажује потребан број лица ван одбора, чије ће ангажовање бити плаћено средствима из буџета

Републике Србије опредељеним за рад Народне скупштине. Лица ангажована за контролу документа делегираће посланичке групе који учествују у раду Анкетног одбора, сразмерно свом учешћу у укупном броју представника у Анкетном одбору.

6. Анкетни одбор је дужан да задатак изврши у року од 120 дана од дана конституисања одбора.

Анкетни одбор је дужан да поднесе Народној скупштини извештај са предлогом мера у року наведеном у ставу 1. ове тачке.

Анкетни одбор престаје са радом даном одлучивања о његовом извештају на седници Народне скупштине.

7. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

РС број

У Београду, године

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИК

Маја Гојковић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I Правни основ за доношење одлуке

Правни основ за доношење одлуке су члан 68, 150. став 1. и 192. став 2. Пословника Народне скупштине, којима је предвиђено да Народна скупштина може да образује анкетни одбор на предлог народног посланика, као једног од Уставом предвиђеног предлагача закона и другог општег акта.

II Разлози за доношење одлуке

Преко 39.000 породица у Србији је корисник кредита индексираним у швајцарским францима (број од 22.000 који се у јавности помиње се односи само на кредите осигуране код Националне корпорације) који представљају огроман проблем за егзистенцију ових породица. Уговори о кредиту довели су до 150 % увећаних рата и до значајног увећања главнице кредита, без ограничења. Поред тога наставак овог проблема може имати за последицу потпуно урушавање банкарског система, с обзиром на чињеницу да грађани једноставно немају више начина да измирују рате, а што ће имати за последицу и урушавање државе, која је гарант депозита у

банкама до 50.000,00 евра, дакле, све на терет пореских обавезника који ће морати да плаћају незаконит и непоштен рад банака.

Све земље у региону, сем Србије, су препознале ове кредите као спекулативне послове те се поставља питање зашто то у Србији није тако и која је улога Народне банке Србије у томе. Прва земља која је кредите индексирале у страниј валути прогласила нелегалним је Ирска, одлуком Врховног суда Ирске, током 2010.године, са образложењем да исти уносе несигурност у финансијски систем. У Аустрији је, априла 2013.године, Врховни суд донео пресуду да је, ако клијент није добро информисан о ризицима – валутна клаузула ништава. Суд је навео да је банка кориснике кредита бацила на спекулативно финансијско тржиште без њихове жеље и знања и противно њиховим интересима. Мађарска је прва земља у којој је проблем ЦХФ индексираних кредита решен конверзијом у домаћу валуту.

Имајући све ово у виду, те имајући у виду да корисници ЦХФ индексираних кредита у Србији, током 2008.године а ни касније, све до 2015.године, од банака никада нису добили било какве понуде да пређу на индекс евро, посебно не на динарски кредит, (напротив, тако нешто је било потпуно онемогућено: 1. Клијентима је саопштано да немају кредитну способност за прелазак на евро 2. Банке су захтевале да се прва партија кредита «ликвидира» плаћањем пенала од 3 %, а затим су поставиле као услов нове трошкове обраде кредита, одбијајући да прихвате да је довољно потписати Анекс, све у циљу како би потпуно онемогућиле такав прелазак), сматрамо потребним оснивање овог Анкетног одбора.

Циљ рада овог Анкетног одбора је утврђивање чињеница везаних за потписивање уговора са пословним банкама о узимању кредита индексираних у швајцарским францима, односно чињеница о томе зашто клијенти нису имали довољно информација о ризицима које ови кредити носе са собом и да ли је и на који начин Народна банка Србије упозорила грађане на ризике, што је била њена обавеза. Циљ је такође да се утврди улога и одговорност Народне банке Србије у пребацивању терета ових штетних уговора искључиво на клијенте. Посебно је важно утврдити зашто је Србија, за разлику од свих других земаља, одлучила да уђе у поступак јемца за кредите индексирале у валути швајцарског франка, кроз "Националну" корпорацију за осигурање стамбених кредита и тиме последице лоших пословних одлука банака стави на терет свим пореским обавезницима, и ко сноси одговорност за такву ситуацију.

Такође, имајући у виду да су банке обуставиле индексацију у ЦХФ валути, знатно раније, још током 2008.године, зашто НБС није Одлуку о мерама за очување и јачање стабилности финансијског система („Службени гласник РС“, бр. 34/2011) донела већ 2005.године? Ову Одлуку, која се примењивала од 30. јуна 2011. године и по којој су банке могле да физичком лицу одобре кредит који је индексан девизном клаузулом – под условом да је валута обавезе – евро, све банке су протумачиле тако да се одлука не примењује на кредите у отплати, које тумачење је подржала и НБС, иако се ради о престацијама које нису свршене; додатно Уставни суд Хрватске је пре месец дана дао врло јасно тумачење ретроактивности – да исто не постоји код несвршених правних радњи, те Анкетни одбор треба да утврди зашто се у Србији тумачи другачије и зашто се ова одлука не примењује и на све текуће кредите.

Корисницима кредита је додатно отежан положај укидањем могућности колективне заштите, кроз проглашење неуставних одредби Закона о парничном поступку које су предвиђале заштиту колективних интереса кроз забрану неправичних уговорних одредби и непоштеног пословања. Наиме, одмах по покретању прве колективне тужбе, управо због кредита индексираних у валути швајцарског франка, 02.априла 2013.године Уставни суд је по хитном поступку, већ у мају 2013.године, ставио ван снаге колективну заштиту кроз парнични поступак, наводећи да појам колективног интереса није довољно одређен (иако ни немачки *Unterlassungsklagegesetz*, ни аустријски *Konsumentenschutzgesetz*, нити италијански *Codice delconsumo* не садрже дефиницију колективног интереса потрошача). Овај Анкетни одбор такође треба да прикупи информације о улози судова у овим процесима, али и да предложи конкретне мере за праведно решење овог проблема.

III Објашњење основних правних института и појединачних решења

Анкетни одбор се образује из реда народних посланика, представника посланичких група у Народној скупштини. Председник посланичке групе, у складу са предложеном одлуком, одређује представника за члана Анкетног одбора у року од седам дана од дана ступања на снагу ове одлуке. Анкетни одбор се сматра конституисаним ако више од половине посланичких група које чине скупштинску већину и више од половине посланичких група скупштинске мањине имају своје представнике у Анкетном одбору.

Под посланичким групама скупштинске већине сматрају се посланичке групе које су гласале за избор Владе Републике Србије.

Задатак Анкетног одбора је наведен у тачкама 4-6 Предлога одлуке и одељку Разлози за доношење одлуке.

Рок за извршење задатка и обавеза подношења извештаја Анкетног одбора утврђени су у тачки 7. Предлога одлуке.

Престанак рада Анкетног одбора утврђен је у тачки 6 Предлога одлуке.

IV Процена финансијских средстава потребних за спровођење ове одлуке

За спровођење ове одлуке обезбеђена су средства у буџету Републике Србије.

V Разлог за доношење по хитном поступку

С обзиром да постоји реална опасност од краха банкарског система услед нерешавања проблема кредита у швајцарским францима и услед угрожене егзистенције огромног броја људи који су корисници ових кредита, предлагемо да се одлука о оснивању предметног анкетног одбора донесе по хитном поступку.